

[Stinus.]

det er jo i øvrigt blevet bekræftet af udenrigsministerens ord i dag om, at udviklingen i Grækenland er en klar politisk belastning for NATO. Atlantpagten er en alliance for frihed og demokrati, og vi må inden for pagten fremføre vore synspunkter, således som udenrigsministeren i dag har lovet at gøre det også med hensyn til Grækenland, på samme måde, som vi har gjort det over for den europæiske menneskerettighedskommission.

Det radikale venstre mener i øvrigt, at tiden er inde til inden for NATO at rejse en principiel debat om alliansens stilling til de medlemslande, der regeres af diktatorer. Konklusionen af en sådan debat må være, at sådanne lande udelukkes af alliansen, medmindre de indfører demokratisk styreform. Det er jo ikke alene Grækenland, det drejer sig om, også Portugal har et alt andet end demokratisk styre. Jeg skal inderligere lade dette ligge i dag, da situationen efter Salazars sygdom og politiske død endnu er ganske uafklaret, men en klar afstandtagen fra Portugals kolonikrige i Afrika er påkrævet og en begrænsning af den militære støtte til Portugal, således at det kan udelukkes, at NATO bidrager til at støtte disse krige. Den portugisiske regering bruger op mod halvdelen af budgettet til forsvaret i sine forskellige områder, og det er overvejende sandsynligt, at landet ikke ville kunne fortsætte sin kolonipolitik, såfremt det ikke blev forsynet med udstyr fra lande inden for NATO.

FNs særlige komité til afskaffelse af kolonistyre har vedtaget en resolution, der fordømmer den portugisiske regering for anvendelse af napalm og fosfor og for dens forberedelser til anvendelse af giftgas og andre kemiske våben som støtte for dens kolonikrig mod Portugisisk Guineas befolkning. Denne sag bør også behandles i NATO ligesom hele det principielle spørgsmål om andre NATO-landes våbenhjælp til diktaturregimerne.

Jeg skal endnu en gang vende tilbage til Harmelrapporten, hvori det hedder:

„Atlantpagtens område kan ikke behandles isoleret fra resten af verden. I overensstemmelse med hidtidig praksis vil de allierede også fortsat på uforpligtende basis konsultere hinanden i tilfælde, hvor der måtte være behov herfor.“

Det radikale venstre kan kun være tilfreds med, at der i overensstemmelse hermed i NATO klart er givet udtryk for danske synspunkter vedrørende f. eks. Vietnamkrigen, men vi finder, at man skal gå videre, for til syvende og sidst må NATO-partnernes politik i den øvrige del af verden indgå blandt de faktorer, der i den sidste ende må være afgørende for Danmarks forhold til alliansen. Det vil således være en betydelig belastning for NATO, hvis USA i en række udviklingslande, først og fremmest i Latinamerika, som alliansens mest betydningsfulde medlem fortsat identificerer sig med og yder militær støtte til kræfter, som virker hæmmende på nødvendige sociale og økonomiske reformer.

Danmarks sikkerhedspolitik er uændret, har i mange år været mottoet, men det er omstændighederne ikke, og det bør naturligvis påvirke vor politik i fremtiden. Der er dog sket den ændring, at der nu tales om at gøre NATO og Warszawapagten til instrumenter for afspændingspolitikken. Tiden vil vise, om denne tale kan blive til mere end ønskedrømme, for vi må ikke glemme, at både NATO og Warszawapagten er skabt som militæralliancer med et ganske andet formål. Den danske regering må fastholde, at man efter 1969 kan udmelde sig af NATO med et års varsel, og det skal endnu en gang slås fast, at skulle et krav om en forlængelse af traktaten opstå og vinde tilslutning, vil det være nødvendigt, at befolkningen får lejlighed til at tage stilling.

Det radikale venstres stilling til fortsat dansk medlemskab afhænger ganske af alliansens muligheder som organ for afspændingsbestræbelser. Det må klart fremgå af den af NATO førte politik, at politiske hensyn i højere grad end hidtil prioriteres forud for de militære, og at man aktivt arbejder frem imod at skabe forudsætninger for magtblokkenes opløsning og etablering af en egentlig europæisk sikkerhedsordning. Også den danske regerings politik inden for NATO vil jo have indflydelse herpå. Jeg kan i den forbindelse tilføje, at det radikale venstre med stor interesse afventer resultaterne af arbejdet i det sikkerhedspolitiske udvalg, som regeringen har nedsat.

Det er blevet antydet, at den seneste udvikling i Europa ikke vil kunne undgå at få forsvarspolitiske konsekvenser også for Dan-